

MINISTERIE VAN DEFENSIE

Militaire Inlichtingen Dienst

Postbus 20701
2500 ES Den-Haag
Telefoon 070 - 3 18 81 88
Telefax 070 - 3 18 79 51

Aan:
Zie Verzendlijst

Uw brief	Uw kenmerk	Ons nummer	Datum
		DIS/93/095/2372	13 juli 1993

Onderwerp:
Joegoslavië: recente ontwikkelingen
(nr 46/93)

1. Hierbij doe ik U toekomen een notitie over de recente ontwikkelingen in het voormalige Joegoslavië.
2. Zonder bijlage is deze brief ongerubriceerd

Hoofd Militaire Inlichtingendienst
voor deze,
Hoofd Afdeling Inlichtingen

Kolonel-KLu

Bijlagen
één

Bezoekadres
Kalvermarkt 28
Den-Haag

Doorkiesnummer
070 - 3 18 6634

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden.

[REDACTED]

Verzendlijst behorende bij brief MID nr. DIS/93/095/2372 d.d.
13 juli 1993

Aan:

Coördinator Verenigde Inlichtingendiensten Nederland

(Secretaris Generaal Ministerie Algemene Zaken) ✓

Hoofd Binnenlandse Veiligheidsdienst ✓

Ministerie van Buitenlandse Zaken ✓
t.a.v. AMAD

Intern:

HMID ✓

HSV ✓

HAI ✓

HMA ✓

HPEA ✓

Archief ✓

ONTWIKKELINGEN IN DE VOORMALIGE JOEGOSLAVISCHE FEDERATIE

45/93

(Afgesloten 131600 JUL 1993)

Bosnië-Herzegovina

Na afloop van een bijeenkomst van het Bosnische presidium in Zagreb, op 11 juli j.l., werd door vice-president Ganic verklaard dat de toekomstige grondwet voor Bosnië-Herzegovina moet voorzien in een federatief staatsverband. Hierbij zou, aldus Ganic, aan de verschillende provincies een zekere mate van autonomie worden verleend maar zullen zij geen internationale rechtspersoonlijkheid krijgen. Bij de verdeling van de verschillende gebieden tussen de drie bevolkingsgroepen moeten bovendien niet alleen etnische criteria worden gehanteerd maar zullen, volgens het Bosnische presidium, ook economische, geografische en culturele factoren een rol dienen te spelen. Het Servisch-Kroatische plan voor de opdeling van Bosnië-Herzegovina in een confederatie met twee of drie deelstaten wordt door het Bosnische presidium afgewezen. Volgens EG-bemiddelaar Owen zullen de onderhandelingen tussen de drie strijdende partijen over een toekomstige regeling voor Bosnië-Herzegovina niet op korte termijn kunnen worden hervat. Volgens Mile Akmadzic, lid van het Bosnische presidium namens de Bosnische Kroaten, zou het Bosnische presidium echter binnen ruim een week naar Genève kunnen vertrekken voor verdere besprekingen met de presidenten Milosevic en Tudjman. Deze zouden reeds hebben aangegeven tot verdere onderhandelingen bereid te zijn. De verwachting bestaat echter dat het Bosnische presidium blijft vasthouden aan haar standpunt inzake - onder andere - een centraal gezag voor geheel Bosnië-Herzegovina, en derhalve geen overeenstemming kan worden bereikt over een eventuele opdeling van het land langs etnische lijnen. In dit verband heeft vice-president Ganic reeds verklaard dat het Bosnische presidium slechts tot verdere besprekingen in Genève bereid is wanneer voldaan is aan haar eisen betreffende een staakt-het-vuren en het herstel van de aanvoer van hulpgoederen, water en electriciteit. Het Bosnische presidium zal, naar verluidt, op 14 juli a.s. in Sarajevo voor nader overleg bijeenkomen.

Eerder vorige week leek president Izetbegovic zich neer te hebben gelegd bij een opdeling, op termijn, van Bosnië-Herzegovina in een confederatie met drie afzonderlijke gebieden voor Serviërs, Kroaten en Moslims. Izetbegovic verklaarde bij deze gelegenheid dat een confederatie moest worden gezien als een "alternatief voor een voortdurende burgeroorlog" die "alleen te aanvaarden (is) in het geval een dergelijke opdeling ons wordt opgelegd". De opmerkingen van Izetbegovic moeten waarschijnlijk worden gezien als een waarschuwing aan het adres van meer radicale elementen binnen de Bosnische leiding waarbij Izetbegovic aangaf dat, indien de vijandigheden in de huidige omvang blijven voortduren, een confederatief staatsverband en, bijgevolg, een opdeling van Bosnië-Herzegovina op termijn vrijwel onvermijdelijk lijkt te zijn.

Een zwaartepunt van de gevechten tussen het Bosnische regeringsleger en de Bosnisch-Servische strijdkrachten, alsmede HVO-eenheden, ligt nog steeds in het centrale deel van Bosnië-Herzegovina in en rond de stedendriehoek Maglaj - Zepce - Zavidovici. Ook in en rond de hoofdstad Sarajevo worden aanhoudende gevechten c.q. beschietingen gemeld, evenals rond de moslim-enclaves Gorazde en Srebrenica. Ten Zuiden van Sarajevo worden aanhoudende gevechten gemeld in en rond Mostar. In het Noorden van Bosnië-Herzegovina duren de gevechten rondom de

██████████ *

Posavina-corridor, tussen Bosnische Serviërs enerzijds en Kroaten en Moslims anderzijds, voort.

Sinds 1 Juli j.l. wordt door Bosnisch-Servische eenheden tol geheven voor de door hen gecontroleerde wegen in, voornamelijk het Oosten van, Bosnië-Herzegovina. Naar verluidt slagen voertuigen van verschillende internationale hulporganisaties er slechts bij uitzondering in om aan de tolheffing te ontkomen. Naast de tolheffing (conform de tarieven zoals vermeld in MID-rapportage 44/93) wordt sinds 8 juli j.l. door lokale Bosnisch-Servische commandanten een visum verlangd om vanuit Bosnië-Herzegovina de grens met Servië te kunnen passeren. In het verleden was door de verschillende internationale hulporganisaties met de Bosnisch-Servische strijdkrachten overeengekomen dat de visumplicht niet van toepassing was op grensoverschrijdende hulptransporten. Dit werd onlangs door de leiding van de Bosnisch-Servische strijdkrachten nogmaals bevestigd maar vervolgens door het personeel van verschillende controleposten niet nageleefd.

De Bosnisch-Servische strijdkrachten in het Oosten van Bosnië-Herzegovina blijven de druk op met name de Moslim-enclaves Srebrenica en Gorazde opvoeren. Naar verluidt zijn stellingen van de Bosnisch-Servische eenheden in de nabijheid van Srebrenica versterkt en vinden de beschietingen van de enclave rond Gorazde nog steeds plaats. Het moreel van de Moslim-bevolking in de enclave is navenant laag. De commandant van de Bosnisch-Servische strijdkrachten, Mladic, heeft inmiddels geëist dat de bevoorrading van, en de verplaatsingen van VN-personeel naar, de enclaves nog slechts via de weg en niet langer door helikopters mag plaatsvinden.

Kroatië

Een delegatie van de zelf-geproclameerde Servische Republiek Krajina (RSK) heeft tijdens besprekingen met Kroatische autoriteiten in Genève verklaard dat de ingebruikname van de brug bij Maslenica (voorzien voor 18 juli a.s.), alsmede het in bedrijf nemen van de electriciteitscentrale bij de Peruca-stuwdam en het Zemunik vliegveld, als een daad van agressie van de Kroatische overheid zal worden beschouwd. De autoriteiten van de Servische Krajina hebben in Knin verklaard slechts met dergelijke activiteiten in te kunnen stemmen indien overeenstemming kan worden bereikt over de terugtrekking van reguliere Kroatische strijdkrachten die sinds januari j.l. gebieden rond de UNPA-Zuid bezet houden. Door Kroatische regeringsfunctionarissen is reeds verklaard dat, in het geval van een Kroatisch-Servische aanval op de - als essentieel beschouwde - brugverbinding bij Maslenica, de Kroatische strijdkrachten een "omvangrijke militaire tegenactie" zullen ondernemen. President Tudjman heeft reeds bij meerdere gelegenheden verklaard niet te zullen aarzelen om de Maslenica-brug en het Zemunik-vliegveld open te stellen. Ook heeft Tudjman gesteld te zullen streven naar het herstel, op termijn, van de spoorlijn Zagreb-Knin-Split.

Tijdens besprekingen tussen vertegenwoordigers van de RSK en de Servische Republiek in Bosnië-Herzegovina (SRBH) in Topusko (Krajina) is herhaald dat de beide "republieken" streven naar vereniging mede op basis van de referenda die in de beide gebieden zijn gehouden. De delegatieleiders, Mile Paspalj (voorzitter van het parlement van de RSK) namens de Kroatische Serviërs en Radovan Karadzic (president van de SRBH) namens de Bosnische Serviërs, stelden dat de besprekingen zullen worden voortgezet om de "technische voorbereidingen" voor de vereniging van de beide gebieden af te sluiten en een datum te bepalen voor de ondertekening van een formeel verdrag.

Internationale vredesinspanningen

In een verklaring van de leiders van de groep van 7 geïndustrialiseerde landen (G-7) wordt gesteld dat een vredesregeling in Bosnië-Herzegovina niet ten koste van de Moslim-bevolking mag gaan. In de verklaring worden de Servische en

[REDACTED]

Kroatische bevolkingsgroep in Bosnië gewaarschuwd dat geen oplossing zal worden geaccepteerd die niet de instemming heeft van de drie strijdende partijen.

De Wereld Gezondheidsorganisatie (WHO) heeft gewaarschuwd voor een medische catastrofe in Sarajevo indien niet op korte termijn een begin wordt gemaakt met het nemen van spoedmaatregelen om de aanvoer van brandstof naar de stad zeker te stellen. Als gevolg van blokkades van Bosnisch-Servische strijdkrachten zijn internationale hulporganisaties reeds geruime tijd niet in staat om Sarajevo van brandstof te voorzien waardoor de water- en elektriciteitsvoorziening in de stad ernstig zijn ontregeld. Volgens een woordvoerder van de WHO is daarom sprake van een crisissituatie in de verschillende ziekenhuizen alsmede een reëel gevaar voor cholera en dysenterie onder de plaatselijke bevolking. Volgens nog onbevestigde berichten zou inmiddels tussen president Izetbegovic en Karadzic overeenstemming zijn bereikt over het herstel van de water- en electriciteitstoevoer naar Sarajevo.

Door de VN-Hoge Commissaris voor de Vluchtelingen (UNHCR) is op 11 juli j.l. verklaard dat de distributie van humanitaire hulp in Bosnië-Herzegovina in gevaar is gekomen door een groot gebrek aan financiële middelen. Door UNHCR zijn alle hulpkonvooien naar Centraal Bosnië met ingang van 10 juni j.l. voor 72 uur opgeschort als gevolg van de uiterst gespannen situatie in, met name, het gebied rond Gornji Vakuf. Door het geldgebrek kan nog slechts drie weken hulp worden geboden, aldus UNHCR. Volgens persberichten hebben niet nader aangeduide Moslims in Sarajevo lokale VN-eenheden ervan beschuldigd hulpgoederen tegen te houden om de Bosnische regering te dwingen akkoord te gaan met een opdeling van Bosnië-Herzegovina volgens het Servisch/Kroatische plan voor een confederatieve staatsvorm. In antwoord op dienaangaande vragen heeft EG-bemiddelaar Owen verklaard dat de Bosnische regering op generlei wijze onder druk wordt gezet om met een opdeling van Bosnië-Herzegovina akkoord te gaan.

De ministers van buitenlandse zaken van 16 lidstaten van de Organisatie van Islamitische Landen (OIC) komen op 12 en 13 juli in Pakistan bijeen om deel te nemen aan beraadslagingen over "de laatste ontwikkelingen in het vraagstuk Bosnië-Herzegovina". Naar verluidt zal tijdens de bijeenkomst worden gesproken over een bijdrage aan de VN-vredesmacht in het voormalige Joegoslavië die bestemd zal zijn voor de bescherming van de Moslims in de zes "safe areas". Hierbij zijn Bangladesh, Indonesië, Marokko en Algerije reeds door de Secretaris Generaal van de Verenigde Naties (SGVN) verzocht een bijdrage te leveren. Volgens nog onbevestigde berichten zou tijdens de bijeenkomst zijn besloten om in totaal tenminste 7.600 militairen aan de VN aan te bieden maar een woordvoerder van de OIC weigerde mededelingen te doen omtrent de verdeling van dit aantal over de verschillende deelnemende landen.

Servië/Montenegro

Op 9 juli j.l. heeft president Milosevic de gevangen leider van de oppositionele Servische Vernieuwingsbeweging (SPO), Vuk Draskovic, en diens echtgenote gratie verleend. Draskovic werd op 2 juni j.l. gearresteerd en is tijdens zijn verhoren ernstig mishandeld. Sinds 1 juli j.l. was Draskovic, samen met zijn echtgenote, in hongerstaking gegaan waardoor zijn gezondheidstoestand ernstig achteruit ging. De Servische oppositie had voor 10 juli j.l. massale demonstraties aangekondigd. Als reden voor de vrijlating van Draskovic noemde Milosevic het "slechte beeld" dat door het Westen werd geschetst rondom de "wettige procedures" tegen Draskovic. Naar verluidt is voor de vrijlating van Draskovic zware diplomatieke druk uitgeoefend door de staatshoofden van de VS, Frankrijk en Rusland, alsmede de Britse premier Major.

In antwoord op de eenzijdige beslissing van de "Joegoslavische" regering om het mandaat niet te verlengen voor de twintig CVSE-waarnemers in Kosovo, Sandjak en

[REDACTED]

~~_____~~

Vojvodina - dat aan het einde van deze maand afloopt - is door tal van CVSE-lidstaten bij de autoriteiten in Belgrado protest aangetekend.

Conclusie/vooruitzicht

Naar verwachting zal de Bosnische regering blijven vasthouden aan haar weigering om met een opdeling akkoord te gaan en blijven aandringen op een federatief staatsverband voor het toekomstige Bosnië-Herzegovina. Naar wordt aangenomen zal dit voor de vertegenwoordigers van de beide andere bevolkingsgroepen niet afdoende zijn om tot een vergelijk over een eventuele vredesregeling te komen.

Naar verwachting zullen derhalve de gevechten in, met name het centrale deel van, Bosnië-Herzegovina voortduren. Hierbij dient niet te worden uitgesloten dat in sommige gevallen het Bosnische regeringsleger het initiatief tot dergelijke gevechten zal nemen. Dit om zowel een voortdurende samenwerking tussen Kroaten en Serviërs in dit deel van Bosnië-Herzegovina te frustreren, alsmede om de politieke doelstelling van de Bosnische regering kracht bij te zetten, daar waar men streeft naar het verwerven van internationale steun om een opdeling van Bosnië-Herzegovina tegen te gaan.

De situatie rond de UNPA-Zuid (Krajina) in Kroatië blijft gespannen. Indien de Kroatische autoriteiten de brugverbinding bij Maslenica en het vliegveld in de nabijheid van Zadar zullen openen, kan op korte termijn een verdere verslechtering in de situatie optreden. Kroatië heeft aangekondigd dat een opening per 18 juli a.s. te verwachten is. De autoriteiten in de zelf-geproclameerde Servische Republiek Krajina hebben gedreigd met militaire acties indien deze opening daadwerkelijk zal plaatsvinden.